

DOBER DAN NAŠ OBČAN

**SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST
ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
OBČINE LJUBLJANA CENTER**

RAZPISUJE

nagrade za domače inovacije

Od predloženih inovacij bodo nagrajene tiste, ki so pomembne za razvoj občine ali stroke. Rok za prijavo je 20. november 1980. Prijavi je treba priložiti podroben opis inovacij z dokumentacijo, iz katere naj bo razvidno, kje in s kakšnimi rezultati je bila inovacija v praksi uveljavljena. V primeru patenta ali modelne zaščite je treba prijavi priložiti podroben opis inovacije z dokumentacijo, iz katere naj bo razvidno, kje in s kakšnimi rezultati je bila inovacija v praksi uveljavljena. V primeru patenta ali modelne zaščite je treba prijavi priložiti ustrezno listino ali potrdilo o prijavi.

Predloge bo ocenjevala komisija za inovacije Samoupravne interesne skupnosti za raziskovalno dejavnost občine Ljubljana Center. Izid ocenjevanja in datum podelitve priznanj in nagrad bo objavljen v občinskem glasilu »Dogovori« do konca leta 1980.

Prijave pošljite na naslov: Samoupravna interesna skupnost za raziskovalno dejavnost občine Ljubljana Center, Ljubljana, Resljeva c. 14/IV, 61000 Ljubljana.

**KOMISIJA ZA INOVACIJE
SIS za raziskovalno dejavnost
občine Ljubljana Center**

PIONIRJI V KRAJEVNI SKUPNOSTI PRULE

Tesni stiki

Osnovna šola in krajevna skupnost, ki nosita isto ime — Prule — sta prostorsko blizu, pa tudi sicer tesno sodelujeta. Ni prireditve v krajevni skupnosti, kjer ne bi nastopili učenci osnovne šole Prule, pa tudi različne lutkovne igrice in otroške filme si lahko osnovnošolci ogledajo v prostorih krajevne skupnosti. Ob tednu otroka je društvo prijateljev mladine povabilo okrog dvajset pionirjev na pogovor s predstavniki družbenopolitičnih in samoupravnih organov krajevne skupnosti. Razpravljali so o delu pionirjev na šoli, o njihovih načrtih in o krajevni samoupravi. Peter Mandeljc, predsednik KK SZDL je povedal, da so se v tej krajevni skupnosti prvič odločili za takšen stik s pionirji. Pogovor, ki je trajal dobro uro, je bil sproščen in prijeten, odrasli pa so se trudili, da bi kar se da enostavno in jasno odgovarjali na vprašanja pionirjev.

A. V.

Marjan Skumavc

Z Marjanom Skumavcem bi se lahko pogovarjal o marsičem. Na primer o njegovem slikarstvu, o boks, pa o novinarstvu in še o čem. Ker pa smo sredi takih ali drugačnih razprav o koristni izrabi ljubljanskih podstrešij, Marjan pa si je prebivališče in atelje uredil na takem podstrešju, v Gradišču 8, je beseda tekla prav o tej aktualni temi. Ne o teoriji, ampak praksi preurejanja podstrešij v uporabne in koristne prostore.

»Kot študent likovne akademije sem bil podnajemnik. Plačeval sem celih 55.000 dinarjev na mesec, stipendije pa sem dobival le 45.000 dinarjev. Pa sem si začel ogledovati cene gradbenega materiala pri Gramexu in kmalu ugotovil, da bi, ob mesečni investiciji 50 tisočakov, lahko marsikaj sam naredil. Pri tem je seveda treba upoštevati, da sem izučen zidar in bi lahko večino del opravil sam. Potem se je začelo iskanje. No, in lepega dne sem si ogledoval hišo v Gradišču 8, in na stopnicah naletel na predsednika hišnega sveta. Pogovorili smo se, hišni svet je dal pristanek, saj je bilo podstrešje

neizkoriščeno, pogovoril sem se tudi z vsemi stanovalci in začelo se je. Postavili so nekaj pogojev, da bom z deli hitro končal, da bom pazil na čistočo in podobno.

Danes imam na podstrešju Gradišča 8 atelje, in garsonjero v skupni izmeri 70 do 80 m². Pri tem moram poudariti izredno razumevanje ne le hišnega sveta, ampak vseh stanovalcev hiše, ki so mi mnogokrat tudi pomagali. Sam pa sem zmanjšal na minimum hrup in umazanijo, ki spremlja taka dela. Težja, razbijaška dela sem opravil v času, ki je stanovalcem najbolj odgovarjal.

Menim, da zazidava podstrešij sama ni rešitev. Izplačala se je meni, ker sem lahko skoraj vsa dela opravil sam, in ker imam prijatelje, ki so mi pomagali. Če bi mo-

ral ta dela opraviti z obrtniki, z delavci, pa dvomim, da bi se finančno izplačalo, saj je treba vsak kos materiala odnesti štiri nadstropja visoko, saj ni dvigala. Zato menim, da bi morala zazidava podstrešij potekati preko organizacije, ki bi opravila ta dela, pa naj je to Staninvest, Študentski servis ali kdo drug. Seveda so primeri, ko s prekomernimi stroški podstrešja spreminjajo v super-luksuzna stanovanja, vendar to ni namen. Za ta denar bi lahko investitor zgradil tudi hišo zunaj mesta. Poleg tega so podstrehe zaradi višine in dostopa primerne za samce ali ateljeje umetnikov, za družine z majnimi otroki pa vsekakor ne.

Da pa se da marsikaj narediti, je jasno in dokazljivo.

Tako o neizkoriščenih in izkoriščenih ljubljanskih podstrešjih Marjan Skumavc. Ker je tema zanimiva, bomo pripravili pogovor o tem tudi z Vlasto Svetina, ki prav tako prebiva na preurejenem podstrešju. Tudi njene izkušnje v akutnem pomanjkanju stanovanjskega prostora v Ljubljani ne bodo odveč in bodo morda dale odgovor na marsikatero dilemo in vprašanje v zvezi z izkoriščanjem ljubljanskih podstrešij.

M. PIRJEVEC

110 LET GASILSKEGA DRUŠTVA LJUBLJANA-MESTO

Uspešna požarna bramba

Tridesetega marca pred 110 leti so na ustanovnem občnem zboru v posebni sobi današnje gostilne Sokol, prisotni soglasno odločili, da od tistega trenutka dalje v Ljubljani živi in dela »požarna bramba«, ki bo varovala premoženje in še posebej življenje prebivalcev Ljubljane.

Pred dnevi so proslavili ta visoki jubilej in ob tej priložnosti orisali pomembne trenutke delovanja društva v teh dolгих 110 letih.

Med pobudniki in ustanovitelji društva je bil Fran Doberlet, ki je proglašen za očeta slovenskega gasilstva, bil pa je hkrati tudi prvi predsednik Prostovoljnega gasilskega in reševalnega društva Ljubljana. Po ustanovitvi tega, so v bližnji in daljnji okolici Ljubljane pričeli ustanavljati še druga gasilska društva.

V tistih časih ni bilo lahko biti Slovenec, še težje pa je bilo društvom, ki so delovala v času porajanja slovenskih taborov, ko so se Slovenci pod nemško oblastjo pričeli boriti za svoje narodnostne, kulturne in etnične pravice.

Tudi gasilsko društvo v Ljubljani se je vključilo v boj za narodnostne pravice. Tako je Ljudevitu Striclu, društvenemu načelniku, ki ga so izvolili leta 1899, uspelo ustanoviti gasilski odbor, v katerem so bili samo Slovenci.

V tistem času je živel Ignacij Merhar, zaveden Slovenec iz Dolenje vasi pri Ribnici, ki se je upiral nemški govorici in še posebej nemškemu poveljevanju, ki je takrat bilo obvezno za vsa takratna društva. Napisal je prvi gasilski vadnik v slovenskem jeziku, in ko je 1880. leta nastopil s svojo gasilsko četo na veliki proslavi v Ljubljani, je pogumno poveljeval v slovenskem jeziku. Nemško govorečemu živ-

lju je zapiralo sapo, Slovenci pa so navdušeno ploskali. To je pomenilo novo zmago za Slovence, saj so od takrat naprej vsa slovenska gasilska društva pričela poveljevati po Merharjevem gasilskem vadniku.

Tudi med vojno in po vojni so se člani tega gasilskega društva aktivno vključili tako v boj proti okupatorju, kot v obnovo porušene dežele. 1949. leta pa je obnovljeno gasilsko društvo dobilo svoje prostore v stari Cukrarni, kjer jih ima še danes. Skupaj z občino in OK SZDL si prizadevajo, da bi dobili bolj zdrave in kulturne prostore, v katerih bi mlade še uspešneje vzgajali za humano delo — reševanje ljudi in premoženja.

AV

DOLŽNIKI, KI NISO DOLŽNI

Popravek

V trinajsti številki našega glasila smo objavili članek z naslovom »Na sosedov račun«. V njem smo obravnavali probleme in težave okrog neplačevanja komunalnih in drugih računov. Navedli pa smo tudi nekaj »črnih vran«, ki so ob tem najbolj bodle v oči. Vendar sta bili med njimi tudi dve »beli«. No, izjeme še ne potrjujejo pravila. Poudariti pa je treba, da so bili v članku objavljeni le uradni podatki. Za dva pa objavljamo popravek. Za hišni svet Poljanske 17—19 smo dobili telefonsko sporočilo, da so svoje obveznosti poravnali.

Hišni svet Gregorčičeve 23 pa nam je poslal fotokopijo uradnega opravičila in obrazložitev v vsebino: »Pri prepisih računov za mesec julij 1980 je nastala pomota pri knjiženju številke kupca. Tako smo prepis, ki se je nanašal na finančno službo TOZD pomotoma izvršili na hišni svet Gregorčičeva 23. Ker zadevni prepis HS sploh ni prejel računa, temveč le opomin, je lahko sporni znesek reklamiral šele po prejemu le tega, to je 15. 9. 1980, ko smo napako tudi popravili. Medtem smo na vašo zahtevo predali spisek terjatev do hišnih svetov, kar je pri HS Gregorčičeva 23 sprožilo razumljivo ogorčenje. Zato vas uradno obveščamo, da je terjatev do HS Gregorčičeva 23 nepravilna, ter vas naprošamo, da ustavite uradni postopek. Storjena napaka je bila sistemskega značaja, zato je do reklamacije kupca nismo mogli ugotoviti. Oproščamo se tudi oškodovanemu hišnemu svetu.«

Dopis so podpisali odgovorni Elektro Ljubljana, naslovljen pa je bil Temeljnemu javnemu tožilstvu Ljubljana.

I. K.

PREJELI SMO

Modno krojaštvo za dame in gospode in vprašanje naše kulturne dediščine

V Dogovorih št. 13, z dne 22. septembra 1980, je bila na strani 9 objavljena fotografija tipičnega izveska nad obrtniško delavnico v stari Ljubljani. Avtor se je ob napisu »Modno krojaštvo za dame in gospode« razjezil na obrtnika, češ da »smo z damami in gospodi že opravili«, da torej s tem napisom ohranja preživetje družbene odnose v sedanjih časih.

Oglašamo se, ker menimo, da je avtor s svojim napadom udaril hudo mimo, in da tak način javnega žigosanja ne koristi ničesar, še najmanj resničnemu napredku medčloveških odnosov. Če bi namreč piscu šlo za resnično družbeno kritiko, bi se ob skromen obrtniški izvesek ne spotikal. Kaj ni takole zaletavanje v formalne malenkosti, ki so očitno popolnoma nenevarne, smešno, in kot oblika nekakšne borbe proti nepravilnostim tudi najlažje?

Pomembno je namreč vedeti, da tradicija ni isto kot konservativnost. Ožigosani obrtniški izvesek visi v stari Ljubljani, kjer je bilo nekdanje polno trgovine, gostiln in obrtniških delavnic, tipičnih za najstarejši mestni predel. Današnji čas je seveda marsikaj spremenil, hiše in ulice pa so ostale, in naselile so jih dejavnosti, ki cvetejo danes. Zaradi visoke spomeniške in kulturnozgodovinske vrednosti tega dela mesta, smo danes postavljeni pred vprašanje, kako stari Ljubljani zagotoviti funkcijo, primerno tudi za današnji čas, kako jo ohraniti pri življenju? Poleg ohranjanja stare namembnosti, ki je zelo smiselna tudi v današnjem času (trgovinice, delavnice, gostilne), vodi ta skrb urbaniste, arhitekta in oblikovalce, ko se

trudijo, da bi ne rušili starih ambientov tudi pri prenavljanju in uvajanju nujnih novosti (poslovni lokali, večje trgovine in podobno).

Ob težavah, ki jih prinaša s seboj uvajanje novosti v stare zidove, smo lahko veseli, da je v teh hišah in ulicah še možno naleteti na elemente, ki so del tiste stare Ljubljane, ki jo vsi želimo čimbolj previdno ohraniti v sedanjosti in za bodočnost. Sem sodijo tudi trgovinice in delavnice s starimi ali na star način izpisanimi

izveski, ki so prav tako estetska in vsebinska sestavina ulice, kot je na primer umetelno izdelana balkonska ograja ali portal.

Razburjanje nad napisom »za dame in gospode« je brezpredmetno. Dam in gospodov, če izvesek visi ali ne, pač ni več. Nepravilnosti v odnosih med ljudmi pa so, a se skrivajo tudi za tovariši in tovarišicami. Zato mora iti borba za pravičnejše medčloveške odnose v drugo smer, izveski nad obrtniškim delavnicami v stari Ljubljani pa naj ostanejo, saj so del naše dediščine in dragocena sled našega načina življenja v ne tako oddaljeni preteklosti.

Mojca Ravnik in Janez Bogataj
PZE za etnologijo Filozofske fakultete
Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani